

KNF

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

**Informacja o sytuacji
Krajowych Instytucji
Płatniczych (KIP) i Biur
Usług Płatniczych (BUP)
w I kwartale 2017 r.**

Plan prezentacji

- CHARAKTERYSTYKA KIP I BUP
- LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI PŁATNICZYCH KIP i BUP
- ZANIECHANIA BUP
- FUNDUSZE WŁASNE KIP
- DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC KRAJOWYCH INSTYTUCJI PŁATNICZYCH
- DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC BIUR USŁUG PŁATNICZYCH

Charakterystyka KIP i BUP (1)

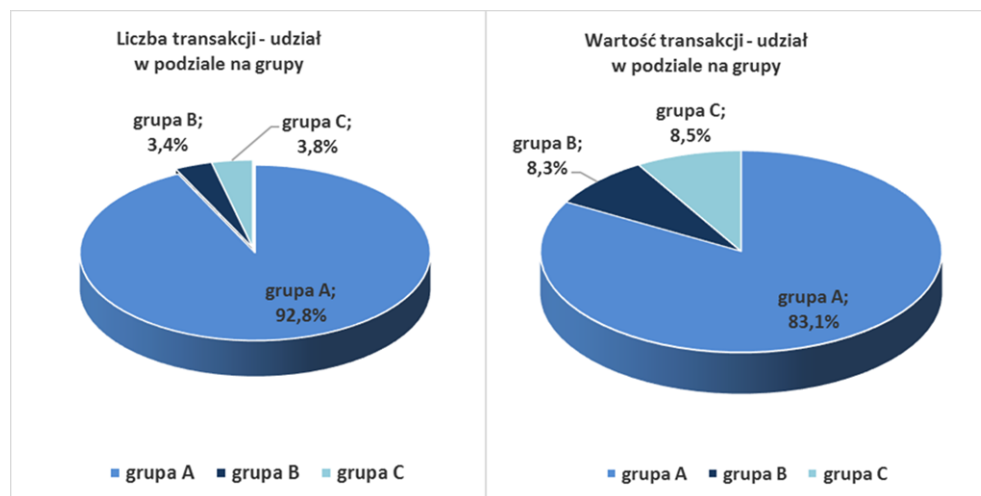
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wprowadziła dwie kategorie podmiotów na polskim rynku finansowym – Krajowe Instytucje Płatnicze (KIP) oraz Biura Usług Płatniczych (BUP).
- Prowadzenie przez KIP działalności w zakresie usług płatniczych wymaga udzielenia zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- Na koniec I kwartału 2017 r. zezwolenie na świadczenie usług płatniczych posiadało 38 KIP.
 - 1 cofnięcie zezwolenia dla Walutaexpress Sp. z o.o. – decyzja z 20 grudnia 2016 r.
 - 1 nowe zezwolenie dla Aplitt S.A. – decyzja z 14 marca 2017 r.
- Ze względu na skalę działania i rodzaj świadczonych usług KNF dokonała podziału funkcjonalnego KIP na 3 grupy:
 - GRUPA A** - Krajowe instytucje płatnicze, które jednocześnie działają jako agent rozliczeniowy na podstawie zgody Prezesa NBP (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR) – na 31 marca 2017 r. do tej grupy należało 10 podmiotów
 - GRUPA B** - Krajowe instytucje płatnicze, które świadczą kilka usług płatniczych (kapitał założycielski w wysokości co najmniej 125 tys. EUR) – na 31 marca 2017 r. do tej grupy należało 18 podmiotów
 - GRUPA C** - Krajowe instytucje płatnicze, które świadczą wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (kapitał założycielski w wysokości co najmniej 20 tys. EUR) - na 31 marca 2017 r. do tej grupy należało 10 podmiotów

Charakterystyka KIP i BUP (2)

- Biura usług płatniczych to podmioty obejmujące osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (m.in. spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna), świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego na terytorium Polski, dla których średnia wartość transakcji płatniczych z poprzednich 12 miesięcy nie przekracza 500 tys. EUR miesięcznie.
- Prowadzenie działalności w charakterze biura usług płatniczych wymaga uzyskania wpisu do elektronicznego Rejestru Usług Płatniczych prowadzonego przez KNF.
- W odróżnieniu od krajowych instytucji płatniczych, biura usług płatniczych nie podlegają m.in.:
 - wymogom kapitałowym,
 - ograniczeniom w zakresie łączenia środków pieniężnych, przyjętych w celu wykonania transakcji płatniczych ze środkami posiadanymi z innego tytułu,
 - ograniczeniom w działalności inwestycyjnej,
 - obowiązkowi badania rocznych sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP (1)

- Łączna liczba i wartość transakcji zrealizowanych w I kwartale 2017 r. przez 38 podmiotów posiadających zezwolenie KIP i sprawozdających za I kwartał 2017 r. wyniosła 267,9 mln transakcji o łącznej wartości 24,2 mld zł (w IV kwartale 2016 r. odpowiednio: 260,8 mln transakcji o łącznej wartości 24,5 mld zł – 35 KIP, które przestały sprawozdania).
- Większość transakcji płatniczych została zrealizowana przez krajowe instytucje płatnicze, które jednocześnie działają jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (Grupa A) – 92,8%. Na Grupę B i C przypadało odpowiednio 3,4% i 3,8% transakcji.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP (2)

- Poniższa tabela prezentuje liczbę transakcji, wartość transakcji oraz wysokość opłat i prowizji zrealizowanych przez poszczególne grupy krajowych instytucji płatniczych.

Grupa KIP	Liczba transakcji (tys. sztuk)					Wartość transakcji (mln zł)				
	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.	I kw. 2017 r.	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.	I kw. 2017 r.
GRUPA A	163 174,8	186 455,3	201 077,8	243 372,1	248 485,2	14 539,7	17 144,1	17 664,4	20 705,3	20 150,25
GRUPA B	7 135,7	7 374,9	7 321,3	7 675,3	9 235,5	1 364,4	1 544,5	1 578,7	1 793,7	2 015,92
GRUPA C	9 737,1	9 906,5	9 618,5	9 777,8	10 149,9	1 756,9	1 904,4	1 867,6	1 987,1	2 071,56

Grupa KIP	Wartość transakcji (mln zł)					Opłaty i prowizje (tys. zł)				
	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.	I kw. 2017 r.	I kw. 2016 r.	II kw. 2016 r.	III kw. 2016 r.	IV kw. 2016 r.	I kw. 2017 r.
GRUPA A	14 539,7	17 144,1	17 664,4	20 705,3	20 150,25	131 615,7	153 715,2	153 923,2	172 787,0	164 511,0
GRUPA B	1 364,4	1 544,5	1 578,7	1 793,7	2 015,92	10 931,8	13 080,4	11 689,6	10 548,9	13 308,9
GRUPA C	1 756,9	1 904,4	1 867,6	1 987,1	2 071,56	21 999,5	22 364,4	22 311,0	22 939,7	23 972,4

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP (3)

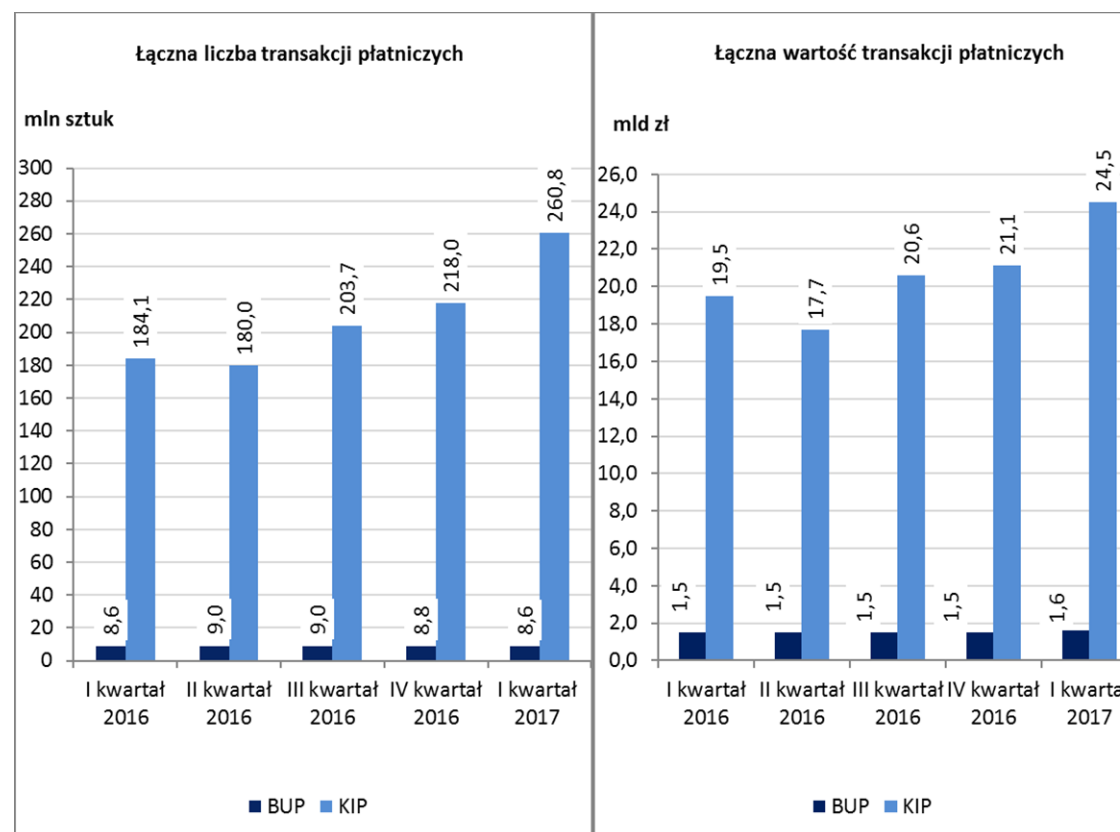
- W I kwartale 2017 r. transakcje płatnicze w walucie innej niż PLN zrealizowało 14 krajowych instytucji płatniczych na łączną kwotę 1,6 mld zł, a ich udział w ogólnej wartości wykonanych transakcji wyniósł 6,7% (w IV kwartale 2016 r. transakcje te zrealizowało 11 KIP na łączną kwotę 1,8 mld zł, a ich udział w transakcjach ogółem wyniósł 7,6%).

Struktura walutowa wykonanych transakcji płatniczych			
EUR	USD	CHF	Inne niż PLN, EUR, USD, CHF *
268 214 794	158 282 508	33 186 137	1 167 069 551

* kwoty, które sprawozdały krajowe instytucje płatnicze, wyrażone w PLN

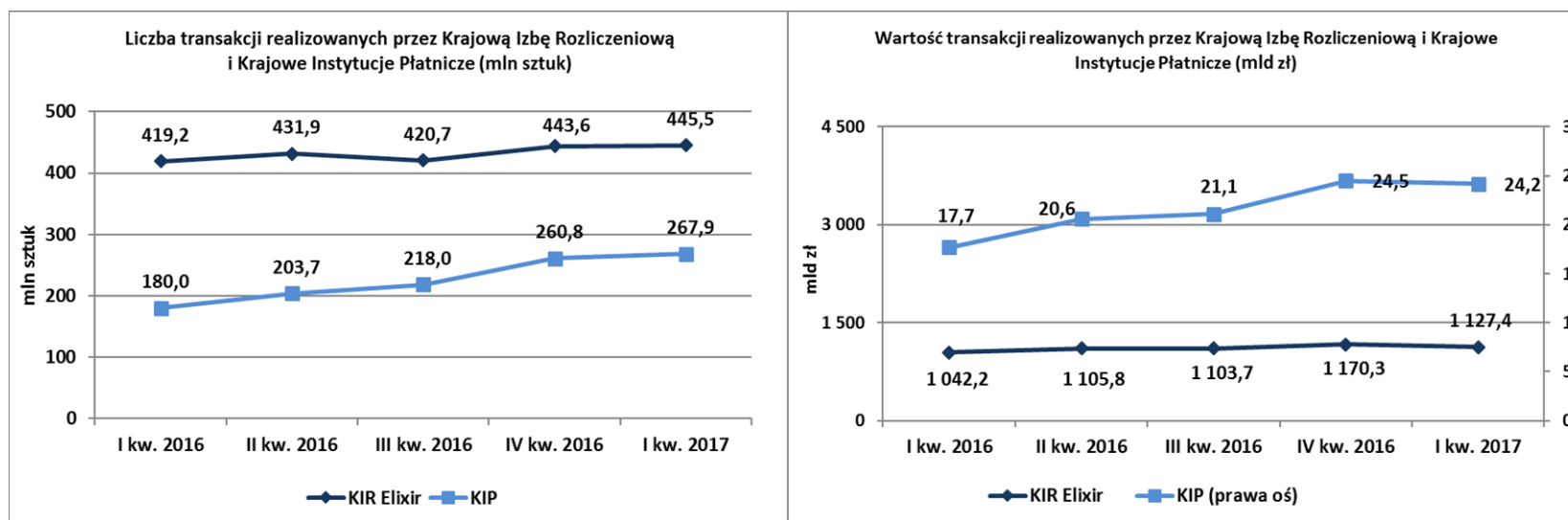
- Średnia wartość transakcji płatniczej w KIP wyniosła 90,5 zł (dla porównania w IV kwartale 2016 r. 93,9 zł).
- Łączna liczba i wartość transakcji zrealizowanych w I kwartale 2017 r. przez 38 podmiotów posiadających zezwolenie KIP i sprawozdających za I kwartał 2017 r. (w tym jeden podmiot nie wykonywał transakcji płatniczych) była dużo wyższa aniżeli skala działalności zrealizowanej w tym samym okresie przez 1.184 BUP. Na podstawie dotychczas zgromadzonych danych można stwierdzić, że wartość transakcji realizowana przez KIP od pięciu ostatnich kwartałów systematycznie wzrastała, podczas gdy wartość transakcji obsługiwanych przez BUP w trakcie 2016 r. pozostawała na zbliżonym poziomie, dopiero w I kwartale 2017 r. osiągnęła wzrost o 0,1 mld zł w stosunku do IV kwartału 2016 r.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP (4)

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP (5)

- W I kwartale 2017 r. Krajowa Izba Rozliczeniowa zrealizowała 445,5 mln zleceń płatniczych o wartości 1,1 bln zł, co oznacza, że zrealizowane przez krajowe instytucje płatnicze w I kwartale 2017 r. transakcje płatnicze stanowiły 60,1% zleceń zrealizowanych przez KIR, a ich wartość stanowiła 2,1% wartości transakcji zrealizowanej przez KIR.

Źródło: <https://www.kir.pl/o-nas/aktualnosci/3,strona.html> Statystyki systemów rozliczeniowych w styczniu, lutym i marcu 2017 r.

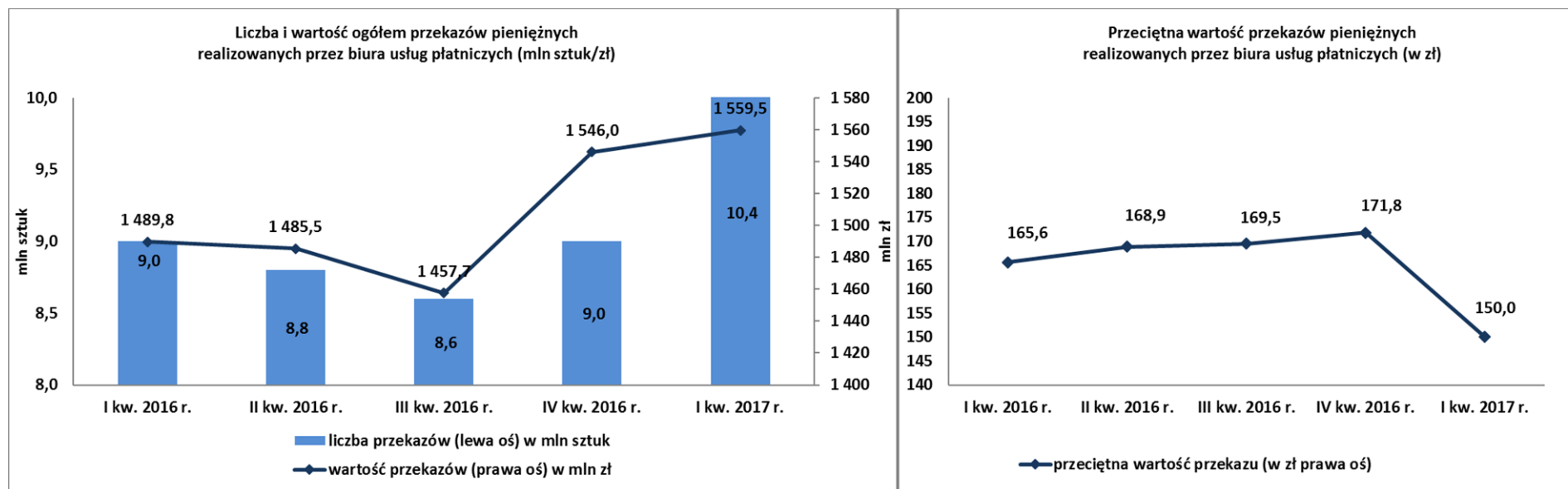
Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP (1)

- Do dnia 28 czerwca 2017 r. informację sprawozdawczą za I kwartał 2017 r. przesało do KNF 1.184 biur usług płatniczych - 89,70% (w tym 48 biur przekazało informację, że mimo wpisu do rejestru nie świadczyły we wskazanym okresie żadnych usług płatniczych). Natomiast 136 biur nie przesało informacji sprawozdawczej. Dla porównania do dnia 2 maja 2017 r. sprawozdania za IV kwartał 2016 r. przesało do KNF 1.176 biur usług płatniczych (87,9%) spośród 1.338 podmiotów objętych tym obowiązkiem (w tym 29 biur nie świadczyło w IV kwartale 2016 r. żadnych usług płatniczych).
- W I kwartale 2017 r. odnotowano istotny wzrost liczby zrealizowanych przekazów pieniężnych w stosunku do poprzedniego kwartału: 10,4 mln przelewów wobec 9,0 mln (wzrost o 15,6%), co przełożyło się na wartość realizowanych transakcji, które wynosiły odpowiednio 1.559,5 mln zł w I kwartale 2017 r. oraz 1.546 mln zł w IV kwartale 2016 r. (wzrost o 0,9%). Wzrost liczby przekazów jest niewspółmiernie większy niż wzrost wartości realizowanych transakcji, co wskazuje na większe rozdrobnienie przekazów. Świadczy o tym średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej dla BUP, która w I kwartale 2017 r. spadła w stosunku do IV kwartału 2016 r. o 12,5% ze 171,8 zł do 150,3 zł, chociaż poprzednio z kwartału na kwartał ulegała nieznacznemu wzrostowi. W okresie I - III kwartał 2016 r. utrzymywała się na zbliżonym poziomie, osiągając odpowiednio: 165,6 zł, 168,9 zł oraz 169,5 zł.

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP (2)

- W I kwartale 2017 r. 10 biur usług płatniczych przekroczyło dopuszczalny przez przepisy uup limit transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy, a 5 biur za ostatnie 12 miesięcy. Dla porównania w IV kwartale za okres 3-miesięczny przekroczenie dotyczyło 5 BUP, a za okres 12-miesięczny 3 BUP.
- Z danych sprawozdawczych biur usług płatniczych za I kwartał 2017 r. wynika, że 663 biur (56,0%) zrealizowało 3,3 mln przekazów pieniężnych w przedziale do 1 mln zł w łącznej wysokości 262,6 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 4.913 przekazów, średnio 55 przekazów dziennie). Natomiast 72 biura zrealizowały 2,1 mln przekazów pieniężnych o wartości powyżej 4 mln zł, w łącznej wysokości 429,7 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 29.583 przekazów, średnio 329 przekazów dziennie).
- Biura usług płatniczych, które przekazały UKNF informację o liczbie i wartości przekazów pieniężnych zrealizowanych w I kwartale 2017 r. wraz z polisami ubezpieczeniowymi albo gwarancjami (łącznie 1.141 biur) zrealizowały przekazy pieniężne na łączną kwotę 1.539,8 mln zł, natomiast wartość ich zabezpieczeń wyniosła 32,3 mln zł, co stanowi 2,09% wartości zrealizowanych w tym kwartale transakcji płatniczych. Miesięcznie wykonały one przekazy o wartości 513,3 mln zł, a średni miesięczny poziom ochrony wyniósł 6,28%.

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP (3)

Zaniechania BUP

- Do dnia 28 czerwca 2017 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązało się:
 - 136 biur usług płatniczych (10,3% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 marca 2017 r.), które nie przestały informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za I kwartał 2017 r. Dla porównania obowiązkowi sprawozdawczemu za IV kwartał 2016 r. nie wypełniły 162 BUP (12,1% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.)
 - 102 biura usług płatniczych (7,7% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 marca 2017 r.), które nie dostarczyły KNF pierwszej/wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej/ubezpieczeniowej. W IV kwartale 2016 r. umowy nie dostarczyły 124 biura usług płatniczych (9,3% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.)
 - 59 biur usług płatniczych nie wywiązało się jednocześnie z obu ww. obowiązków wynikających z uup (w IV kwartale 2016 r. – 65 BUP).

Fundusze własne KIP

- Z analizy danych sprawozdawczych KIP za poszczególne kwartały 2016 r. oraz I kwartał 2017 r. wynika, że w większości przypadków fundusze własne krajowych instytucji płatniczych przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widoczna jest w tym obszarze dominacja kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na szeroką skalę. Cztery krajowe instytucje płatnicze nie spełniają warunku wymogu kapitałowego wskazanego w art. 76 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nakazującego KIP posiadanie w każdym czasie funduszy własnych dostosowanych do rozmiaru prowadzonej działalności i rodzaju usług płatniczych, jakie mogą świadczyć na podstawie posiadanego zezwolenia, a jeden z tych podmiotów na koniec I kwartału 2017 r. posiada ujemne fundusze własne.
- Udzielanie kredytów płatniczych w I kwartale 2017 r. wykazały cztery krajowe instytucje płatnicze. Łączna wartość wykazanych kredytów płatniczych w tych spółkach wyniosła tyle samo co w IV kwartale 2016 r. - 40,2 mln zł. 99,5% stanowiły kredyty udzielone w PLN (w IV kwartale 2016 r. 99,8%) z pierwotnym terminem, na który zostały udzielone do 1 miesiąca (92,5% wobec 94,4% w poprzednim kwartale).
- Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (po pomniejszeniach wynikających z art. 76 ust. 3 uup) wyniosły łącznie na koniec I kwartału 2017 r. 586,5 mln zł (wobec 413,1 mln zł w IV kwartale 2016 r.) Złożyły się na nie fundusze własne (816,1 mln zł) oraz pomniejszenia o pozycje wymienione w ustawie (229,6 mln zł).

Działania nadzorcze KNF wobec KIP

- W ramach działań nadzorczych wobec krajowych instytucji płatniczych KNF:
 - weryfikuje przekazywane okresowo dane sprawozdawcze (kwartalne i roczne),
 - ocenia sytuację finansową KIP, w szczególności poziom funduszy własnych oraz wykonywanie usług płatniczych zgodnie z wydanym zezwoleniem,
 - analizuje wyniki finansowe KIP w kontekście ich zgodności z przedstawianymi planami finansowymi,
 - przeprowadza kontrole w nadzorowanych podmiotach w celu weryfikacji zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w sprawozdaniach okresowych oraz kontroli zgodności prowadzonej działalności w zakresie usług płatniczych z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami oraz wytycznymi KNF. W pierwszym kwartale 2017 r. została przeprowadzona jedna kontrola.

Działania nadzorcze KNF wobec BUP

- W ramach działań nadzorczych wobec biur usług płatniczych KNF:
 - monitoruje terminowość przekazywania informacji sprawozdawczych,
 - monitoruje przestrzeganie obowiązku ochrony środków klientów,
 - informuje nadzorowane podmioty o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. EUR,
 - przeprowadza postępowania administracyjne w sprawie nałożenia kar pieniężnych w odniesieniu do podmiotów, które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy.

**Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej
oraz Instytucji Płatniczych**

tel. +48 22 262 48 17 fax +48 22 262 48 22 dbk@knf.gov.pl
Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa
www.knf.gov.pl